

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/185787,TEKSTAUDIO-51-rocznica-wizyty-prezydenta-USA-Richarda-Nixona-w-Polsce.html>
17.04.2024, 05:12

[TEKST+AUDIO] 51. rocznica wizyty prezydenta USA Richarda Nixona w Polsce

Data publikacji 30.05.2023

Richard Nixon był pierwszym urzędującym prezydentem USA, który odwiedził Polskę. Jego wizyta, odbyta w dniach 31 maja -1 czerwca 1972 r., okazała się przełomowa w historii polsko-amerykańskich relacji. Jej efektem było otrzymanie amerykańskich kredytów oraz utworzenie polsko-amerykańskiej Komisji ds. Handlu.

Polska na szlaku Nixona

Wizyta prezydenta Nixona w PRL była częścią podróży dyplomatycznej, obejmującej Związek Sowiecki i Iran. 26 maja 1972 r. prezydent Stanów Zjednoczonych spotkał się z sekretarzem generalnym KPZS Leonidem Breżniewem i podpisał układ o ograniczeniu systemów obrony przeciwrakietowej (Anti-Ballistic Missile Treaty) oraz tymczasowe porozumienie w zakresie ograniczania strategicznych zbrojeń ofensywnych. Później udał się do Teheranu. W drodze powrotnej, 31 maja 1972 r., samolot prezydenta Richarda Nixona wylądował

Richard Nixon (zdjęcie z domeny publicznej)

na warszawskim lotnisku
Okęcie.

Dr Grzegorz Wołk z Biura
Badań Historycznych IPN
tak ocenił wizytę:

***Te wizyty
zwiastowały nową
erę w stosunkach
międzynarodowych
. Lata 70. to
generalnie okres
odprężenia w
stosunkach
zimnowojennych i
pierwsza wizyta
prezydenta Stanów
Zjednoczonych - bo
taką właśnie
wizytą był przyjazd
Nixona w 1972 r. -
była tego
przykładem. Co
ciekawe, polskie
kanały
dyplomatyczne
negocjowały z
Amerykanami
warunki wizyty i w
ogóle kwestię
zaproszenia w
tajemnicy przez
sowieckimi.
Administracja, czy
dyplomacja
Związku
Sowieckiego o tym,
że Nixon wybiera
się do Polski,
dowiedziała się nie***

*od swoich
przedstawicieli w
Warszawie, ale od
Henry'ego
Kissingera, który
był jednym z
najbliższych
doradców
prezydenta Nixona.*

**W przygotowania do
przyjazdu prezydenta
Richarda Nixona do Polski
zaangażowano wielu
funkcjonariuszy MSW.
Musieli oni przede
wszystkim zapewnić
bezpieczeństwo
zagranicznej delegacji.
Zostali również zobligowani
do przesyłania meldunków
dotyczących nastrojów,
wypowiedzi i komentarzy
związanych z wizytą
prezydenta USA. Sprawie
nadano kryptonim
„Podróżnik”. W jej ramach
objęto nadzorem
cudzoziemców
przebywających w PRL oraz
najrozmaitsze grupy
społeczeństwa.**

Kapitalista w Polsce

**Władze PRL spodziewały się
gorącego powitania Nixona
przez ludność Warszawy.
Kamery Służby
Bezpieczeństwa**

**zarejestrowały dużą liczbę
mieszkańców stolicy, którzy
stawili się tłumnie na trasie
przejazdu prezydenta.
Szacuje się, że od 50. do
nawet 300. tysięcy
warszawiaków mogło witać
Nixona. Przywódca jednego
z najpotężniejszych krajów
na świecie,
przedstawianego przez
komunistyczną propagandę
jako emanacja „zgniłego
zachodu”, odwiedził kraj zza
żelaznej kurtyny.**

**Z lotniska delegacja
amerykańska udała się na
Stare Miasto w Warszawie,
a stamtąd pod Pomnik
Nieznanego Żołnierza, gdzie
para prezydencka złożyła
kwiaty. Następnie Nixon
odbył spotkania z władzami
PRL, a później udał się do
Wilanowa, który pełnił rolę
jego rezydencji na czas
wizyty.**

**Kolejny dzień wizyty
prezydenta Stanów
Zjednoczonych upłynął na
rozmowach z I sekretarzem
KC PZPR Edwardem
Gierkiem. Dotyczyły one
sytuacji międzynarodowej,
kwestii rozbrojenia oraz
stosunków Polski z RFN.
Mówiono też o ważnej roli
Polonii w USA. Edward
Gierek, pragnąc odróżnić się**

**od swojego poprzednika
Władysława Gomułki, chciał
pokazać ograniczoną
niezależność od władz na
Kremlu. Gierkowi zależało
przede wszystkim na
otwarcu linii kredytowych i
zintensyfikowaniu
kontaktów gospodarczych
ze Stanami Zjednoczonymi.**

**Administracja prezydencka
planowała również
spotkanie Nixona z
kardynałem Stefanem
Wyszyńskim. Nixon, pomimo
nalegań ze strony Polonii
amerykańskiej, uległ
naciskowi władz PRL i
zrezygnował ze spotkania z
kardynałem Wyszyńskim.**

**Wizyta zakończyła się 1
czerwca 1972 r. o godzinie
16.04, kiedy samolot z
prezydentem Nixonem na
pokładzie odleciał z
Warszawy. Dr Grzegorz
Wołk następującymi
słowami podsumowuje ten
przyjazd:**

***Wizyta okazała się
przełomowa, jeżeli
mówimy o aspekcie
gospodarczym.
Faktycznie te
kanały, czy
wymiana
gospodarcza
ruszyły pełną parą,***

**rozpoczął się
pierwszy okres
rządów Gierka,
który wszyscy
pamiętamy, czy
czytamy o tym, że
charakteryzował
się relatywną
prosperity i wizyta
Nixona, powzięte
wówczas
zobowiązania
handlowe, na
pewno do tego
przyczyniły się w
znacznym stopniu.
Jeżeli chodzi o inne
aspekty, to tutaj
możemy mówić
raczej o spokojnej
wizycie, która nie
miała żadnych
elementów
politycznych.**

***

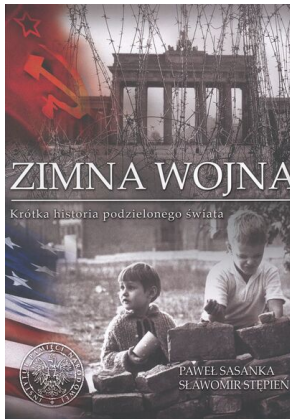
**Polecamy publikacje
Instytutu Pamięci
Narodowej autorstwa:**

**Pawła Sasanki, Sławomira
Stępnia, [Zimna wojna.
Krótka historia
podzielonego świata.](#)**

**Autorzy zaproponowali
autorskie spojrzenie na
historię zimnej wojny,
postrzegając ją nie tylko w
kontekście rywalizacji
mocarstw, polityki, czy**

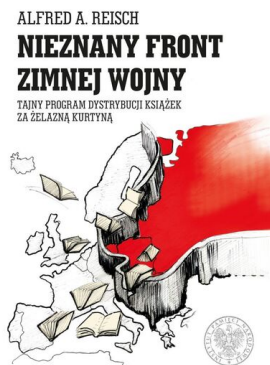
**zbrojeń, lecz także jako
konflikt, który oznaczał
realny podział świata i
zdominował powojenną
historię na blisko pół wieku.
Konflikt, który wpłynął na
życie milionów ludzi i
ukszałtował oblicze świata
na progu XXI w. Na
wielowątkową narrację
składają się więc
wydarzenia, zjawiska i
procesy społeczne, znaczące
- choć czasem mało znane
lub wręcz zapomniane - dla
przebiegu tego konfliktu.**

**Autorzy starali się także
spojrzeć nie tylko przez
pryzmat wielkiej polityki i
amerykańsko-radzieckiej
rywalizacji na różnych
polach, lecz także
jednostkowych losów
poszczególnych ludzi; tak
aby czytelnikom zostawić
miejsce na empatię, na
swoiste utożsamienie się z
losami konkretnych
bohaterów opisywanych
wydarzeń.**

Również może Państwa zainteresować książka [Alfreda A. Reischa, Nieznany front zimnej wojny. Tajny program dystrybucji książek za żelazną kurtyną, pod red. Małgorzaty Choma-Jusińskiej.](#)

Książka Alfreda Reischa odkrywa kulisy tajnej amerykańskiej akcji, która miała znaczący wpływ na ostateczny wynik zimnej wojny. Poczynając od 1956 r., przez prawie 40 lat za żelazną kurtynę masowo przekazywano książki i inne publikacje wydawane na Zachodzie. Działalność ta, zainicjowana i finansowana przez Central Intelligence Agency, zaowocowała przerzuceniem do Europy Wschodniej około 10 mln pozycji wydawniczych, w tym około 4 mln do Polski. Przesyłano je pocztą i innymi kanałami oraz rozdawano przy jezdnych w punktach dystrybucyjnych w Europie Zachodniej.

Polecamy Państwu artykuł autorstwa [Radosława Pobożego, Kryptonim Podróżnik.](#) W artykule autor przybliży działania Służb Bezpieczeństwa w trakcie wizyty prezydenta Nixona.

Zachęcamy również do zapoznania się z materiałem audio-wideo na kanale [IPNtvPL:](#)

oraz zapoznania się z fragmentem filmu „Operacyjny Film Dokumentalny w MSW” zrealizowanego przez Biuro „B” MSW, w którym możemy zobaczyć tłumy warszawiaków przybyłych na trasę przejazdu prezydenta USA Richarda Nixona.

PLIKI DO POBRANIA

[dr Grzegorz Wołk o wizycie prezydenta Richarda Nixona w Polsce. \(wav, 51.86 MB\) 30.05.2023 09:00](#)

[dr Grzegorz Wołk o wizycie prezydenta Richarda Nixona w Polsce \(mp3, 6.48 MB\) 30.05.2023 09:00](#)

[Radosław Poboży o wizycie prezydenta Richarda Nixona w Polsce \(mp3, 7.35 MB\) 30.05.2023 09:00](#)

[Radosław Poboży o wizycie prezydenta Richarda Nixona w Polsce \(wav, 58.8 MB\) 30.05.2023 09:00](#)